ΕΤΟΣ ΙΑ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΕΜΠΤΗ, 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1899 ΑΡΙΘ. 3100

ΤΙΜΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

	Ἐξωτερικόν		Ἐξωτερικόν
Τρίμηνος . . .	Δρ. 8		. . . . .
Ἑξάμηνος . . .	» 15	Χρυσᾶ δραχμὴ .	. 25
Ἐτησία. . . .	» 30	Χρυσᾶ δραχμὴ .	. 45

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜαὶ ΑΡΧΟΝΤΑΙ
τὴν 1 καὶ 15 ἑκάστου μηνὸς καὶ εἶτε ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Αἱ ἐπιστολαὶ ἀπευθύνονται
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΤΟΥ "ΑΣΤΕΩΣ,"

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 10

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ — ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

ΤΙΜΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ

Ἐν τῇ Δ' σελίδι ὁ στίχος. . . . . Λεπ. 25
Ἐν τῇ Γ' σελίδι ὁ στίχος. . . . . » 50

Διὰ διαρκεῖς ἀγγελίας, διὰ διατριβὰς ἐκ καὶ διὰ καταχωρίσεις Α' καὶ Β' σελίδος
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ, ΑΡΙΘ. 3.
(Πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Ζωντόχρυσου)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΩΝ

Ἐλπίζομεν, ὅτι τὰ τρία ἀρχαιολογικὰ νομοσχέδια θέλουσι κριθῆ καὶ ταῦτα ἐπίστευσα, τοὐλάχιστον ὅσον καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἐπισκεπτόμενα.

Ἡ ζωμία ἡ ἐκ τῆς περαιτέρω παρατάσεως τῆς ποιαύτης καταστάσεως δὲν εἶνε μικρά. Καθ' ἑκάστην πωλεῖται ὁ ἀρχαιολογικὸς ἡμῶν πλοῦτος καθ' ἑκάστην φυγαδεύεται· εἶνε δὲ ἀπορεῖν τὸν ἐν τοῖς τέρμα εἰς καταστασιν, κατοικίνουσαν τὴν Ἑλληνικὴν Ἔθνος ἀπέναντι τοῦ πολιτισμοῦ.

Προσθέσω ἡ ὑψωσις τῶν νομοσχεδίων τούτων δὲν θὰπαχολήθη ἐξαιρετικῶς τὴν Βουλήν.

Δὲν εἶνε ἐκ τῶν νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα ἔρχονται εἰς ἀπαρῆ καὶ θέγουν δικαιώματα καὶ ἔννοια συμφέροντα ἀπαρχῶν, ἡμέλων, ἢ ἀπόμων. Τὸ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ὁμολογοῦμεν, ὅτι προσβάλλουν καιρίως, εἶνε τὰ τῶν ἀρχαιοκαπήλων. Ἀλλὰ ταῦτα ἀπέχουν τόσον πολὺ τοῦ νὰ εἶνε νόμιμα καὶ ἠθικά, ὥστε εἰμεθα βέβαιοι, ὅτι οὐδεὶς θὰκαλάβῃ ἐπὶ τῆ Βουλῇ τὴν ἡκιστα ἐμμηνίαν ἐντολὴν νὰ τὰ ἀντιπροσωπεύῃ.

Οὕτω αἱ ἐπὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν νομοσχεδίων συζητήσεις θέλουσι περιορισθῆ εἰς τὴν ἐξαίρετον πενίχρὰ ἐκ τῶν ἀρχαιοκαπήλων τῶν διατάξεων αὐτῶν, εἰς τὴν ἐπιβίωσιν τῆς κατὰ τὸ ἑρικτὸν βελτιότερον καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν μήπως διὰ τῶν διατάξεων αὐτῶν προσδέλλονται κεκτημένα ἰδιωτικὰ δίκαια.

Φρονοῦντες ὅτι τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀρχαιοτήτων εἶνε δεκτικὸν μείζονος βελτιώσεως, ἐκθέτομεν τὰς σκέψεις ἡμῶν ἐπ' αὐτοῦ, σύστοιχοῦς μεταρρυθμίζοντος τὸν ἀρχαιολογικὸν νόμον τοῦ 1834.

Ὑιοθετήτη καὶ μόνη σάλωσα — ὡς ἀπὸ τοῦ 1896 ἀνεπτόβαμεν ἀπανεκλημένως — εἶνε ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 1 καθιερουμένη ἀρχή, καθ' ἡ ἐν τῷ μέλλοντι, ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ ψηφισθησομένου νόμου, πᾶν ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον κινητὸν ἢ ἀκίνητον, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀνακαλυφθῆ εἴτε ἐπὶ δημοσίου, εἴτε ἐπὶ ἰδιωτικοῦ ἐδάφους, εἶνε ἰδιοκτησία τοῦ κράτους, ἐπὶ τῇ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου καθορίζομένῃ ἀποζημιώσει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους, ἢ ἤθελεν ἀνακαλυφθῆ ἐπὶ ἰδιωτικοῦ κτήματος.

Ὡς πρὸς τὴν ἀποχὴν, μέχρι τῆς ὁποίας πρέπει νὰ σταματήσωμεν διὰ τὸν καθορισμὸν ἀντικειμένου τινὸς οὐδ' ἀρχαιότητος, εἶνε πολὺ παράδοξοι αἱ ἀναλογίσεις τῶν γνωμῶν τῶν ἀρμοδίων, ἀπὸ κατὰ τὸ ἀρχαιολογικὸν νόμου τοῦ 1835 μέχρι σήμερον.

Οὕτω ὁ ἀρχαιολογικὸς νόμος τοῦ 1835 χαρακτηρίζει ἀρχαιότητας τὰ πρὸ τοῦ μεσαιῶνος κτίσματα ἢ ἀκίνητα ἀντικείμενα. Τὸ ἐν ἔτει 1893 ἐκτονοθὲν νομοσχέδιον ὁπὸ ἑκτεροπῆς τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἤθαινε μέχρι τῶν χρόνων τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβληθὲν, ὡς μᾶν εἶχεν ἐκτυποθῆ τὴν 25 Μαΐου 1899 πρὸ τῆς πελευταίας αὐτοῦ ἀνεβρεγαίας, ἐχαρακτηρίζεν ἀρχαιότητας τὰ οἰαδήποτε ἔργα τέχνης μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κατὰ δὲ τὸ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβληθὲν πρὸ τινων ἡμερῶν, τὰ μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἤτοι ἔνεκα ἄλλων ἡμερῶν μεταδολὴ σκέψεων ὡς πρὸς χρονικὸν διάστημα δεκὰ αἰώνων.

Ἀπολύτως ἀναρμόδιοι νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην περὶ τοῦ ὁρθοῦ χρονικοῦ σημείου, τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι ὁπὸ τὸν νέον προσδιορισμὸν, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 πάντα τὰ ἀνακαλυφθέντα ἢ ἀνακαλυφθησόμενα ἀκίνητα μνημεῖα ἀπαλλοτριοῦνται, ἀποζημιούμενα, τὸ δημόσιον ταμεῖον δὰ εὑρεθῆ πρὸ δεινῶν δυσχερειῶν ἀπέναντι τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἄνευ ἀνάγκης πληθοῦς βυζαντινῶν ἐρειπίων, ἐπὶ ἰδιωτικοῦ ἐδάφους ἐρίτκομένων. Τὸ νομοσχέδιον τοὐλάχιστον τοῦ 1896, ὡς πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρχαιότητας, ἀπῄτει ὡς στοιχεῖον τὸ νὰ ἔχωσιν αὐταὶ **ἱστορικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἀξίαν.** οὕτω δὲ ὁ φιλοδοξαντνόμδος, δίκαιος ὁπὸ τὴν περιορισμὸν τοῦτον, ἀπέφανεν ἀλληγόρικον ἀπαντηφός.

Ἀλλὰ νὰ διασώζωμεν βυζαντινὰ ἐρείπια ἕνεκα ἀξίας ἱστορικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς, καθ' ὃν χρόνον καταστρέφομεν τὰ Μακρὰ Τεῖχη τῆς ἀθανάτου πόλεως, τὰ πρέχμι εἶνε ὁλίγον ἀνόμαλον.

Καὶ προκειμένου μὲν περὶ ἀκινήτων ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων, τὸ νομοσχέδιον ρυθμίζει τὸ μέλλον, προνοοῦν μόνον περὶ τοῦ ἀσφαλοῦς καθορισμοῦ τῶν ἀρχαιοτήτων, αἵτινες ἀπνήκον εἰς ἰδιώτας πρὸ τοῦ ψηφισθησομένου νόμου.

Προκειμένου ὅμως περὶ ἀκινήτων ἀρχαίων ἐν διωτικῷ κτήματι, τὸ σχέδιον χωρὶς ν' ἀπομακρύνεται τῆς ἀρχῆς τῆς μὴ ἀναδρομικότητος καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἰδιωτικὴν κτῆσιν σεβασμοῦ, ὑποδάλλει καὶ τὰ πρὸ τοῦ νέου μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντα τοιαῦτα ἀρχαία τοῦ Κράτους, κατ' ἀρμοῦντην τῆς διαδικασίας τῆς ἀπαλλοτριώσεως, λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης.

Ἀπαλλοτριουμένων δὲ οὕτω τῶν ἀκινήτων ἀρχαίων, τὸ ἄρθρον 7 καθορίζει τὰς προστευτικὰς τῶν μνημείων τούτων διατάξεις.

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διατάξεων τούτων τοῦ ἄρθρου 7 παρεισέρρηκαν καὶ τινες, ἄλυς κατὰ παραδοξμὴν, ἀπολύτως περιττοὶ, ἐκ τῆς τῆς αἰτίας. Τὸ ἄρθρον 7 ἔλεγεν κατ' ἀντιγραφὴν μετ' ἐλαφρῶν παραλλαγῶν ἐκ τοῦ ταυτοφῆμου ἄρθρου ἑτέρου νομοσχεδίου, ὅπερ εἶχεν ἐκπονηθῆ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐν ἔτει 1896. Ἐκεῖνο ὅμως ἀνεγνώριζε τὴν ἰδιωτικὴν κτῆσιν ἐπὶ ἀκινήτων ἀρχαίων καὶ διὰ τοῦτο φυσικώτατα ἐπεβάλλεν εἰς τὴν ἰδιοκτήτην περιορισμοὺς τῆς κυριότητος, ἐν οἷς τὴν **ἀπαγόρευσιν πάσης μεταβολῆς καὶ πάσης οἱασδήποτε ἐπ' αὐτῶν πράξεως,** καὶ ἐν δὲν ἤθελεν ἐπιφέρει βλάβην. Ἀλλ' ἤδη ὅτε διὰ τοῦ νέου τούτου νομοσχεδίου πάντα ν' ἀκίνητα ἀρχαῖα καθίστανται διὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως κτῆμα τοῦ Κράτους, ἢ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν διατάξεων ὀρθοῦται μόνον εἰς ἀντιγραφὴν ταυτοφῆμον, διότι ἐπὶ ὑπηρεσίαν κτημάτων οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπιχειρῇ ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, ὥστε νὰ εἶνε ἀνάγκη ἀναγραφῆς ρητῆς περὶ τοιούτου ἀπαγορεύσεως.

Ἀτυχῆς εἶνε ἡ τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ἐκφρασις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἡ λατομία καὶ κατασκευὴ ἀσβεστοκαμίνων **εἰς περιφέρειαν** πεντακοσίων μέτρων ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου ἀκινήτου. Ἐνίοτε τῷ ὄντι δύναται αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον ἀκίνητον (τεῖχη, ἀκροπόλεις) νὰ ἔχῃ περιφέρειαν μεγαλυτέραν τῶν πεντακοσίων μέτρων. Τότε δὲ ποία ἡ ἔννοια τῆς διατάξεως ταύτης; Ἄλλοτε πάλιν ἡ περιφέρεια πεντακοσίων μέτρων δυναταν νὰ διαγράφεται εἰς ἀπόστασιν δύο δημάτων κύκλῳ τοῦ ἀρχαίου ἀκινήτου Ἡ ἔννοια ἀποδαίνει ἀκατάληπτος, ἐὰν δὲν μαντεύσῃ τις, ὅτι τὸ νομοσχέδιον διὰ τῆς λέξεως **περιφέρεια** ἐννοεῖ **ἀκτῖνα** πεντακοσίων μέτρων, ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου ἀκινήτου ὡς κέντρου.

Ἀλλ' ἅταν γίνεται προσφυὴ εἰς μαθηματικὸν ὅρος, πρέπει νὰ γίνεται καὶ ἡ ἀκριβὴ τῶν καταλλήλων, διότι ἡ γεωμετρία δὲν δύναται νὰ μεταδαλῇ ποτὲ τὴν ἔννοιαν τῶν ὅρων τῆς χάριν τῆς ἀρχαιολογίας.

Ἐν τέλει τὸ αὐτὸ ἄρθρον, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ προκειμένου περὶ τῶν εἰς χρηματικὴν ζημίαν συνισταμένων ποινῶν, δημιουργεῖ παραδοξον σύγχυσιν, διότι πότε ὀνομάζει τὰς ποινὰς ταύτας **πρόστιμα,** καὶ πότε **χρηματικὰς ποινὰς,** κατ' ἀνεξήγητον ἀναλλαγὴν τῶν δύο τούτων ὅρων, καθ' ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου.

Οὕτω π. χ., τὸ ἄρθρον Τον ἐπιδέλλει εἰ ἐτοῦς βλάπτοντας ἀρχαῖα μνημεῖα συναπτὰς ποινὴν φυλακίσεως 15 ἡμερῶν μέχρι 2 ἐτῶν καὶ πρόστιμον 100—10,000 δραχμῶν, ἐνῷ πρωτάνῆς πρόκειται οὐχὶ περὶ προστίμου, ἀλλὰ περὶ **χρηματικῆς ποινῆς,** ἤτοι ποινῆς ἐπανορθωτικῆς. ἀφοῦ συνδέει τὴν ἐπανορθωτικὴν ποινὴν τῆς φυλακίσεως, δηλαδὴ ποινὴν πλημμελήματος. Ἐπίσης ἐν ἄρθρῳ 21 συζήτηνται φυλάκισις μὲ πρόστιμον 10,000 δραχ., ἐνῷ προφανῶς πρόκειται περὶ χρηματικῆς ποινῆς. Ἐν ἄρθρῳ 27 ἀντιθέτως, προκειμένου περὶ τοῦ ἔλαχιστου ανετέκμς ποσοῦ δραχ. 500 ὡς καὶ ἐν ἄρθρῳ 38, ὀνομάζεται τοῦτο χρηματικὴ ποινή.

Ἡ παράδοξος δὲ αὕτη ἀκυρολεξία δὲν ἐπέγεται βλάβην ἀτελῆς θεωρητικὴν, διότι τὸ πρόστιμον, ὡς ἀτελὴς πταισματικὴ ποινὰ εἰσπράττονται ὑπὲρ τῶν δήμων, ἐφ' ὅσον ἀλλοι τὰ ρητῶς δὲν ἀναγράφεται ἐν τῷ νόμῳ, ἐνῷ οὐδένα ἔχομεν δυσταμμὸν, ὅτι οἱ συνάπται τοῦ νομοσχεδίου ἀπέλεψαν εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου εἰσπραξὶν τῶν χρηματικῶν ποινῶν, καὶ ἐδλογοῦνται, ἀφοῦ τόσος τὸ δημόσιον ταμεῖον δρίσταται θυσίας πρὸς συντήρησὶ καὶ ἔξυγκρὰν τῶν ἀρχαιοτήτων.

Τὸ ἄρθρον 9 δρίζει τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν Ἰδιώτην ἀποζημιώσεων διὰ τὰ ἀρχαῖα κινητὰ, τὰ ὁποῖα περιέρχονται εἰς τὸ Κράτος ἀνακαλυπτόμενα ὑπὸ τοῦ Ἰδιοκτήτου τυχαίως ἢ μετ' ἀνακαχῆν ἀθρὶς τῆς ἀρχῆς, εἰς τὸ ἡμισυ τῆς ἀξίας τοῦ ἀρχαίου ἀντικειμένου, ἐνῷ ὅταν τὸ ἀρχαῖον ἀνακαλυφθῆ ἐπὶ ἰδιωτικοῦ κτήματος συνεπείᾳ ἀνακαχῆς τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, τὸ ἄρθρον 14 παρέχει μόνον τὸ τρίτον — Ὁ λόγος τῆς διαφορᾶς προφανῶς ἀνάγκαται εἰς τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ Κράτους κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἐὰν τὰς δαπάνας τῆς ἀνακαχῆς.

Ἀλλ' ἄς μοὶ ἐπιτραπῇ ἡ ἑξῆς γνώμη:

Ὅτι κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ ἀποζημίωσις δὲον νὰ περιλαμδάνῃ **μόνον τὸ τρίτον** τῆς ἀξίας. Εἰνε γνωστὸν, ὅτι ὁ κόμπος ἀνγοῦ οὐτε γνωλεῖ τὴν ὑπερβὰν ἀρχαιοτήτων ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς, οὐτε κεοβοσκοπεῖ ἐπ' αὐτῶν. Ἀνάγνωσι αὐτοὶ εἰς εὑρῶν ἀπὸ τυχαῖον· εἶνε τῆς τύχης δῶρα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπαρκεῖσατα ἀμείδεται λαμδάνων τὸ γέτον, ἀφοῦ προκειμένου περὶ μετάλλων, τὰ ὁποῖα, κατὰ εὑρεῖαν ἔννοιαν, εἶνε καρσοὶ τοῦ κτήματος ἐμφανεῖς καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ βούλλιν ἐιαδίετει τὸ Κράτος ὑπὲρ ὀλοῦχτοτε, ἢ συμμετοχὴ τοῦ κυρίου τῆς γῆς εἰς τὰ κέρδη εἶνε πολὺ μικροτέρα.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παρέλθωμεν ἐπὶ σήμερον οἱ ἀνακαλύπτοντες ἀρχαῖα ἀντικείμενα ἢ ὠτα, θύματα σχεδὸν πάντοτε τῆς φιλοκερδείας τῶν ἐμπορευομένων τὰς ἀρχαιότητας, τελοῦντες δὲ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀξίας, καὶ μὴ δυνάμενοι διὰ τὸν φόδον ἢ τὴν κατασχέσεως καὶ τῆς κατοδλώξεως νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν πραγματικὴν αὐτῶν τιμὴν, ἀποτεινόμενοι εἰς εἰδήμονας, πωλοῦσι τοιούτας πάντοτε εἰς τιμὴν πολὺ ἥττονα τοῦ τρίτου τῆς ἀξίας αὐτῶν· ἅταν δὲ τὸ Κράτος ἐξασταλῇ αὐτοῦς, **κατὰ δικαίαν ἀναμφισδητήτως ἀποτίμησιν,** τὴν ἡμισυ καταδολὴν τοῦ τρίτου τῆς ἀξίας, πάντες θὰ σπεύδωσι πρὸς δηλωσιν τῶν ἀνακαλυπτομένων.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερον κενὸν ἐν τῷ ὅρῳ τῆς ἀποτιμήσεως, τὸ ὁποῖον εἶνε ἄτοφον τοῦς πορεῖτον ἀρχαιολόγου συντάκταν τοῦ σχεδίου, τὸ ἑξῆς:

Πιστεύουν πᾶν ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον δεκτικὸν χρηματικῆς ἐκτιμήσεως καὶ δυναταὶ νὰ πάντοτε τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους παροχὴν τῶν Ἰδιώτη τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ;

Πῶς τὸς βεδαίως θὰ ἦτο περέργος νὰ μαθῇ, ἐὰν σήμερον ἀνεκαλύπτετο ἐπὶ ἰδιωτικοῦ ἐδάφους ὁ Ἕρμῆς τοῦ Προξιτέλους, ἢ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, ἢ τὸ σῳμάλεγμα τοῦ Λαοκόοντος, τοῦαν ἀξίαν ἤθελε προσδιορίσει δι' ἑκαστον τῶν ἀντικειμένων τούτων ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ σχεδίου ἐπιτροπὴ, ἢ ἀποτελουμένη ἐξ ἑνὸς ἐφόρου ἀρχαιοτήτων, ἐξ ἑνὸς ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰδιοκτήτου καὶ ἑνὸς ἐπιστήμονος ἀρχαιολόγου, Πεισιμιζόμενοι ὁπὸ τοῦ προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὥστε νὰ ἐξευρεθῇ ἡ ἡμισυ τὸ ὁπόιον θὰ μετρηθῇ εἰς τὸν Ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους. Δύο ἑκατομμύρια; τέντε; δέκα ἢ ἑκατὸν ἢ πλείονα;

Τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα ἐτεῖθη εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα ὑπέρτιμα· ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα ἀνεπιδέκτα χρηματικῆς ἀποτιμήσεως. Ταῦτα λοιπὸν θὰ μείνωσιν εἰς χεῖρας τοῦ Ἰδιώτου καὶ θὰ λάδωσι ἐξωτερικὴν διάσπαρσιν διὰ τὴν ἀνέχειαν τοῦ Κράτους, ὅπως τὰ ἐξαγοράσῃ; ἢ θ' ἀφοδῶσιν εἰς τὸν Ἰδιοκτήτην, χαρακτηρίζοντα ὡς **ἄχρηστα,** διὰ νὰ τυρηθῇ τὸ τρόμμα τοῦ νόμου, κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀλιθίσεως, ἢ ὁποῖα ἐγκρακτηρίζει ἀόρατος τοὺς καρποὺς τοῦς ἀποίους δὲν ἔφθασε;

Νομίζω ὅτι ἡ παρατήρησις δὲν εἶνε ἀπλῶς θεωρητικὴ καὶ ὅτι ὅπως ἡ σκαπάνη ἀπέδωκεν εἰς τὸ φῶς τὴν Ἥρμῆν τοῦ Προξιτέλους, δὲν εἶνε ἀδύνατον καὶ ἄλλα κειμήλια ἀτίμητα νὰ περιδλλόωνται ἔτι φιλοστόργως οἱ κόλποι τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ διάταξις, καθ' ἣν οὐδέποτε ἡ εἰς τὸν Ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους παρεχομένη ἀποζημίωσις δι' ἐν ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον δύναται νὰ εἶνε ἀνωτέρα ὁρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ, τῶν 100,000 δραχμῶν φέρ' εἰπεῖν, ἢ καὶ τι πλέον, καὶ ἐν ἔτι τὸ ἡμισυ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ἤθελεν ὑπερβαίνει τὸ περιρρυσιόν τοῦτο ὅριον.

Ἤδη ἐρχόμεθα εἰς τὸν διὰ τοῦ ἄρθρου 9 καθορίζομενον τρόπον τῆς ἀποτιμήσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων, πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ εἰς τὸν Ἰδιοκτήτην τοῦ ἐδάφους ἀφειλομένου ποσοστοῦ.

Ἀναγωρῶν τις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι πρέπει ὁ Ἰδιώτης νὰ **εἶνε βέβαιος** ὅτι δὲν θὰ ἀδικηθῇ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, δίδει τόσε μόνον ἐξαιρεῖται ἡ δήλωσις τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἡ μὴ παράδοσις αὐτῶν εἰς ἀρχαιοκαπήλους, δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρήσῃ ἀτυχῆ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 9 καθορίζομένην διαδικασίαν ἀποτιμήσεως.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 9, ἐὰν ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀναγραφομένη ἐπιτροπὴ — ἀποτελοῦσα εἴδος διαιτητικοῦ δικαστηρίου ἐκ τοῦ νόμου, — θ' ἀποφασίσῃ ὅτι τὰ κρίνει ἀρμόδιον νὰ ἐκτίμησιν χρηματικὴν ἀρχαῖον κειμήλιον, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον τὸ ἀλάθητον ἐπὶ ἀντικειμένου, ἐφ' οὗ τοιοῦτον ὁ κατεινοῦ τρόπον, οὗτος μὲν δὲν θὰ γνωρίζῃ τὴ νόμοφοσίαν, πάντως δὲ θὰναγκασθῇ νὰ παραιτηθῇ τὴν γνώμην ἐκείνου τῶν τριῶν διαιτητῶν, πρὸς ὃν τρέπει περισσότερον προσωπικὴν ἐκτίμησιν. Ἀλλ' ὁ Ἰδιώτης, ὅστις ἤθελεν ἀνακαλύψει σπουδαῖον ὁπωσοῦν ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον, δὰ προσπαλήσῃ νὰ τὸ ἀποκρύψῃ μετὰ πάσης ἐπιμελείας, διὰ νὰποφύγῃ τοὺς κινδύνους τοιαύτης τυχαίας ἀποτιμήσεως.

Ἀπὸ τοῦτο νομίζομεν ὅτι, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 μόνον ἀφοῦ κατασταθῇ ἐν τῷ μουσείῳ τὸ ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον θἀρχίσῃ ἡ διαδικασία τῆς ἀποζημιώσεως, πρέπει ἐν διορισμῷ τῶν τριῶν τούτων πραγματογνωμόνων ἢ διαιτητῶν ν' ἀνοίγεται ἡ θύρα τῶν δικαστηρίων κατὰ συνοπτικὴν ἢν' ἀναφορᾷ διαδικασίαν, διορίζονταν τῶν δικαστηρίων πραγματογνώμονας τῆς οἰκείας αὐτῶν ἐκλογῆς μετὰ ὡρισμένου κόλκου προσώπων καὶ ἀτοφαινομένων κυριαρχικῶς ἐπὶ τῆς ἀμφισδητήσεως.

Οὕτω μόνον θὰ ἔχῃ ὁ Ἰδιώτης πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἀποτίμησις δὲν θὰ γένεται ἐπὶ ζημίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ κράτους. Διότι ἄνευ τῆς πεποιθήσεως ταύτης θὰ προτιμᾷ πάντοτε τὰς μετὰ τῶν ἀρχαιοκαπήλων διαπραγματεύσεις.

Ε. Σ. Δυκούδης

30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1899

Πανεξετελεσθεὶς! Οἱ προσποιούμενοι, ὅτι δὲν ἤμποροῦν οὔτε νὰ φάγουν, οὔτε νὰ κοιμηθοῦν, ἐρόσον τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα δὲν λειτουργῇ κανονικῶς, ἐδάθυσαν νὰ τὸ πανεξετελίσουν. Διὰ πᾶν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀρέσκει εἰς αὐτούς, βάζουν εἰς ἐνέργειαν τὰς παλαιὰς μεθόδους τῆς κωλυσιεργίας, ὁμιλοῦν ἐπὶ ἡμέρας ὅλας καὶ ἐξηντλημένους, ἀποκαμωμένους, μὴ γνωρίζοντας τί συζητοῦν βουλευτὰς, ἐξήγερσι καὶ ἐξευνζίζον αἱ ἐκδεδακχευμέναι κραυγαὶ τῶν κωλυσιεργῶν.

Καὶ ὀνομάζουν τοῦτο οἱ κύριοι τῆς ἀντιπολιτεύσεως συζήτησιν, ἐξυδρίζουν δὲ καπτήλικῶς τὸν κ. Ζαΐμην, διότι, πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις, τὰς ὁποίας ἐφήρμοζε καὶ ὅτε κατεῖχε θέσιν εἰς τὰς κοροβοντικὰς τάξεις, παραμένει ἐν τῇ Βουλῇ μὲ τοὺς φίλους του, παρέχων τὸ παράδειγμα ἀληθοῦς κοινοβουλευτικοῦ καὶ συνταγματικοῦ πολιτευτοῦ, καὶ μὴ ἐργαζόμενος νὰ ἐξαρθρώσῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὸ πολίτευμα, τὸ ὁποῖον πολὺ περισσότερον ζημιοῦται ὑπὸ τῶν ἀνοικονοδουλευτικῶν, ἢ ὑπὸ τῶν ἀντικοινοδουλευτικῶν κομμάτων.

Ἡ κωλυσιεργία ἀπέδη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ ἀληθὴς σάρας τοῦ κοινοδουλευτισμοῦ. Ἐργάζεται ἀσφαλῶς διὰ τῆς ἐσωτερικῆς διαδρωτικῆς ἐνεργείας του, ὅπως καταστρέψῃ τὸ πολίτευμα ἔσωθεν, ἐνῷ οἱ δῆμοι ὑπερασπιστοὶ αὐτοῦ ἀμύνονται κατὰ τῶν ἔξωθεν ἀνυπάκτων ἐχθρῶν. Κατήντησε πλειονοψηφία 80 ψήφων, τὴν ὁποίαν παρέτασσεν ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ νομοσχεδίου, νὰ μὴ ἀρκῇ πρὸς ἐπιψήφισιν αὐτοῦ, ν' ἀπαιτηθῇ δὲ τὸ τέγχασμα τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου — διότι οἱ κωλυσιεργοὶ ἐφεύρον τὸ σύστημα τῆς ἐρ' ἑνὸς ἐκάστου ἐξ 180 ἄρθρων ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως — καὶ ἡ διὰ τῆς ἀγρυπνίας ἐξάντλησις, ὅπως ψηφισθῇ.

Ἀληθῶς τὴν ἀηδίαν καὶ τὸν ἔμετον προκαλοῦσι τὰ κοινοδουλευτικὰ ἤθη, τὰ ὁποῖα ζητοῦσί τινες «σώνει καὶ καλὰ» νὰ ἐγκλιματίσωσιν, ἀπαιτεῖται δ' ὅλη ἡ αὐστηρὰ καταδίκη τῆς κοινῆς γνώμης, ὅπως λάβῃ κατάστασις, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀρνησις τῆς συζητήσεως, τοῦ κοινοδουλίου, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια κατόπιν ἐπεσκέφθη πάντα τὰ διαμερίσματα τοῦ πλοίου, ἐξέφρασε δὲ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ τὰς γενομένας ἐπὶ τοῦ σκάφους μεταρρυθμίσεις.

Κατὰ τὴν ἄνοδον τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, τὸ πλήρωμα παρετάχθη ἐκ νέου. Ἡ Α.Μ., ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ ναύτας, ηὐχήθη αὐτοῖς διὰ τῶν ἑξῆς ἐγκαρδίων λόγων:

— Παιδιά, σᾶς εὐχομαι ὑγείαν, καλὸ ταξεῖδι καὶ καλὴν ἐπάνοδον.

Τὸ θέαμα ἦτο γραφικώτατον κατὰ τὴν ἐκ τοῦ πλοίου ἀναχώρησιν τῆς Β. Οἰκογενείας. Πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ, οἱ ἐκτελοῦντες τὸ πρῶτον ὑπουσδήποτε μακρὸν πλοῦν ἐπὶ τοῦ «Ν. Μιαούλη», παρεταγμένοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐν δευτέρᾳ στολῇ πλήρεις, ἀπεχαιρέτισαν τοὺς βασιλικοὺς ἐπισκέπτας, τὰ δὲ πληρώματα παρατεταγμένα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ τοῦ πλουσίου ἐξαρτυσμοῦ τοῦ σκάφους ἐζωπυρούγασαν ἐπανειλημμένως.

Ὁ «Ν. Μιαούλης» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν, μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα αὕτη θεωρεῖται ἀπορρᾶς παρὰ τοῖς ναυτικοῖς. Ὁ Βασιλεὺς εἰς κύκλον ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἐδήλω